

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

16. december 2021 *

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i straffesager – europæisk arrestordre – Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – anvendelsesområde – artikel 51 – gennemførelse af EU-retten – rammeafgørelse 2002/584/RIA –

Domstolens kompetence – forelæggelse foretaget inden udstedelsen af en europæisk arrestordre – formaliteten – princippet ne bis in idem – artikel 50 – begreberne »frikendelse« og »domfældelse« – amnesti i den udstedende medlemsstat – endelig afgørelse om afbrydelse af den strafferetlige forfølgning – ophævelse af amnestien – annulation af afgørelsen om afbrydelse af den strafferetlige forfølgning – genoptagelse af retsforfølgningen – nødvendigt, at der er blevet truffet en afgørelse efter vurderingen af den pågældende persons strafferetlige ansvar – direktiv 2012/13/EU – ret til information under straffesager – anvendelsesområde – begrebet »straffesag« – lovgivningsprocedure for vedtagelse af en resolution om ophævelse af en amnesti – retslig procedure til prøvelse af denne resolutions forenelighed med den nationale forfatning«

I sag C-203/20,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Okresný súd Bratislava III (kredsdomstolen i Bratislava III, Slovakiet) ved afgørelse af 11. maj 2020, indgået til Domstolen den 11. maj 2020, i straffesagen mod

AB,

CD,

EF,

NO,

JL,

GH,

IJ,

LM,

PR,

* Processprog: slovakisk.

ST,

UV,

WZ,

BC,

DE,

FG,

procesdeltagere:

HI,

Krajská prokuratúra v Bratislave,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af formanden for Anden Afdeling, A. Prechal, som fungerende formand for Tredje Afdeling, og dommerne J. Passer, F. Biltgen, L.S. Rossi (refererende dommer) og N. Wahl,

generaladvokat: J. Kokott,

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 6. maj 2021,

efter at der er afgivet indlæg af:

- AB ved advokáti M. Mandzák, M. Para, L. Hlbočan og L. Kaščák,
- CD, EF, NO og JL ved advokáti M. Krajčí og M. Para,
- IJ ved advokáti M. Totkovič og M. Pohovej,
- Krajská prokuratúra v Bratislave ved R. Remeta og V. Pravda, som befuldmægtigede,
- den slovakiske regering ved B. Ricziová, som befuldmægtiget,
- Europa-Kommissionen ved S. Grünheid og A. Tokár, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 17. juni 2021,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 4, stk. 3, TEU, artikel 82 TEUF samt artikel 47, 48 og 50 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), Rådets rammeafgørelse 2002/584/RIA af 13. juni 2002 om den europæiske arrestordre og om procedurerne for overgivelse mellem medlemsstaterne (EFT 2002, L 190, s. 1) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager (EUT 2012, L 142, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en straffesag indledt over for AB, CD, EF, NO, JL, GH, IJ, LM, PR, ST, UV, WZ, BC, DE og FG (herefter »de tiltalte«), i forbindelse med hvilken den forelæggende ret påtænker at udstede en europæisk arrestordre mod en af disse personer.

Retsforskrifter

EU-retten

Rammeafgørelse 2002/584

- 3 Artikel 17 i direktiv 2002/584 med overskriften »Frister og procedurer i forbindelse med afgørelsen om fuldbyrdelse af den europæiske arrestordre« bestemmer følgende i stk. 1:

»En europæisk arrestordre behandles og fuldbyrdes som hastesag.«

Direktiv 2012/13

- 4 Artikel 1 i direktiv 2012/13, der har overskriften »Genstand«, fastsætter:

»Dette direktiv fastsætter regler om retten til information for mistænkte og tiltalte personer vedrørende deres rettigheder i straffesager og tiltalen mod dem. Direktivet fastsætter også regler om retten til information for personer i sager vedrørende fuldbyrdelse af en europæisk arrestordre vedrørende deres rettigheder.«

- 5 Direktivets artikel 2 med overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer følgende i stk. 1:

»Direktivet finder anvendelse fra det tidspunkt, hvor en person af de kompetente myndigheder i en medlemsstat bliver gjort opmærksom på, at vedkommende er mistænkt eller tiltalt for at have begået en strafbar handling, indtil sagen afsluttes, dvs. indtil spørgsmålet om, hvorvidt den mistænkte eller tiltalte har begået den strafbare handling, er afgjort endeligt, herunder efter omstændighederne indtil der er idømt straf, og en eventuel appelsag er afgjort.«

Slovakisk ret

Den ændrede forfatning

- 6 § 86 i Ústava Slovenskej republiky (Den Slovakiske Republiks forfatning), som ændret ved ústavný zákon č. 71/2017 Z. z. (forfatningslov nr. 71/2017) af 30. marts 2017 (herefter »den ændrede forfatning«), har følgende ordlyd:

»Národná rada Slovenskej republiky [(Den Slovakiske Republiks Nationalråd)] har bl.a. kompetence til at:

[...]

- i) afgive udtalelse om annulation af en afgørelse truffet af præsidenten [for Den Slovakiske Republik] i henhold til § 102, stk. 1, litra j), hvis denne afgørelse er i strid med demokrati- og retsstatsprincipperne; den vedtagne resolution er almen gyldig og offentliggøres på samme måde som en lov

[...]«

- 7 Nævnte forfatnings § 129a fastsætter:

»Ústavný súd Slovenskej republiky [(Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol)] træffer afgørelse om forfatningsmæssigheden af en resolution vedtaget af Den Slovakiske Republiks Nationalråd, der ophæver en amnesti eller en individuel benådning, som er indrømmet i henhold til § 86, litra i). Forfatningsdomstolen indleder ex officio en procedure i henhold til første punktum [...]«

- 8 Forfatningens § 154f bestemmer:

»(1) Bestemmelserne i § 86, litra i), samt §§ 88a og 129a finder ligeledes anvendelse på §§ V og VI i Den Slovakiske Republiks ministerpræsidents afgørelse af 3. marts 1998 om amnesti, offentliggjort under nr. 55/1998, på Den Slovakiske Republiks ministerpræsidents afgørelse af 7. juli 1998 om amnesti, offentliggjort under nr. 214/1998, og på Den Slovakiske Republiks præsidents afgørelse af 12. december 1997 om benådning af en tiltalt [...]«

(2) Ophævelse af amnestier og benådninger i henhold til stk. 1

- a) medfører annulation af de afgørelser, der er truffet af offentlige myndigheder, for så vidt som de er vedtaget og begrundet i indrømmelsen af amnestier og benådninger som omhandlet i stk. 1, og
- b) fjerner de retlige hindringer for retsforfølgning, der er begrundet i indrømmelsen af amnestier og benådninger som omhandlet i stk. 1; den periode, hvori de retlige hindringer har eksisteret, medregnes ikke ved beregningen af de forældelsesfrister, som gælder for de forhold, der er omfattet af de i stk. 1 nævnte amnestier og benådninger.«

Lov om forfatningsdomstolen, som ændret

- 9 § 48b, der er indeholdt i tredje del, andet afsnit, sjette afdeling, i zákon č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov (lov nr. 38/1993 om organiseringen af samt procedurereglerne og statuten for dommerne ved Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol), som ændret ved zákon č. 72/2017 Z. z. (lov nr. 72/2017) af 30. marts 2017 (herefter »lov om forfatningsdomstolen, som ændret«), fastsatte følgende i stk. 1-3:

»(1) Forfatningsdomstolen indleder ex officio behandlingen af sagens realitet i henhold til forfatningens § 129a, idet proceduren påbegyndes på datoen for offentliggørelsen i Zbierka zákonov [(officielt tidende)] af den resolution, som Den Slovakiske Republiks Nationalråd har vedtaget i henhold til forfatningens § 86, litra i).

(2) Den Slovakiske Republiks Nationalråd er part i sagen.

(3) Den anden part i sagen er Den Slovakiske Republiks regering, repræsenteret ved Den Slovakiske Republiks justitsminister, når sagen vedrører en resolution, hvorved der er sket ophævelse af en amnesti, eller Den Slovakiske Republiks præsident, når sagen vedrører en resolution, hvorved der er sket ophævelse af en individuel benådning.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 10 De tiltalte var genstand for strafferetlig forfølgning i Slovakiet for en række lovovertrædelser, der angiveligt blev begået i 1995.
- 11 Den 3. marts 1998 udstedte Den Slovakiske Republiks ministerpræsident, der på daværende tidspunkt udøvede Den Slovakiske Republiks præsidents beføjelser som følge af udløbet af dennes mandat, en amnesti for disse lovovertrædelser (herefter »amnestien af 1998«).
- 12 Ved afgørelse af 29. juni 2001 afsluttede Okresný súd Bratislava III (kredsdomstolen i Bratislava III, Slovakiet) den nævnte retsforfølgning på baggrund navnlig af denne amnesti. Denne afgørelse, der blev endelig, medførte i henhold til slovakisk ret de samme retsvirkninger som dem, en frifindelsesdom ville have medført.
- 13 Den 4. april 2017 trådte forfatningslov nr. 71/2017 og lov nr. 72/2017 i kraft.
- 14 Ved resolution af 5. april 2017 ophævede Den Slovakiske Republiks Nationalråd amnestien af 1998 på grundlag af den ændrede forfatnings § 86, litra i).
- 15 Ved dom af 31. maj 2017 fastslog Ústavný súd Slovenskej republiky (Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol) i henhold til den ændrede forfatnings § 129a, at denne resolution var forenelig med forfatningen.
- 16 I overensstemmelse med den ændrede forfatnings § 154f, stk. 2, medførte resolutionen af 5. april 2017 en annullation af den afgørelse, som Okresný súd Bratislava III (kredsdomstolen i Bratislava III) havde afsagt den 29. juni 2001, således at den strafferetlige forfølgning af de tiltalte blev genoptaget.

- 17 Den forelæggende ret har anført, at den efter anmodning fra Krajská prokuratúra v Bratislave (den regionale anklagemyndighed i Bratislava, Slovakiet) har udstedt en international arrestordre mod ST med den begrundelse, at han muligvis befinder sig i Mali. Den forelæggende ret har yderligere anført, at den ligeledes påtænker at udstede en europæisk arrestordre mod ham, da den ikke kan udelukke, at han befinder sig på en af medlemsstaternes område.
- 18 Den nævnte ret har imidlertid rejst tvivl om, hvorvidt princippet *ne bis in idem* er til hinder for udstedelsen af en sådan europæisk arrestordre i hovedsagen.
- 19 I denne henseende har den forelæggende ret – efter at have anført, at rammeafgørelse 2002/584 og følgelig chartret efter rettens opfattelse finder anvendelse i det foreliggende tilfælde – forklaret, at den inden udstedelsen af en europæisk arrestordre bl.a. skal sikre sig, at beskyttelsen af den pågældende persons grundlæggende rettigheder er sikret. Med henblik herpå ønsker den nævnte ret indledningsvis oplyst, om en endelig afgørelse, hvorved den strafferetlige forfølgning afsluttes, er omfattet af det i chartrets artikel 50 fastsatte princip *ne bis in idem*, navnlig i en situation, hvor en sådan afgørelse er blevet truffet på grundlag af en amnesti, og hvor denne afgørelse uden nogen specifik retsafgørelse eller retslig procedure efterfølgende er blevet annulleret gennem en lovgivningsmæssig foranstaltning om ophævelse af denne amnesti.
- 20 Dernæst ønsker den forelæggende ret oplyst, om en lovgivningsprocedure som den i hovedsagen omhandlede, hvis genstand er ophævelse af en amnesti, hvorved en individuel endelig afgørelse om afbrydelse af den strafferetlige forfølgning annulleres, henhører under anvendelsesområdet for direktiv 2012/13, der fastsætter enhver tiltalts ret til på samtlige stadier i straffesagen at opnå oplysninger om denne sag, for så vidt som de er nødvendige for at sikre en retfærdig rettergang og adgang til aktindsigt. I bekræftende fald har den nævnte ret anført, at såvel proceduren ved Den Slovakiske Republiks Nationalråd som proceduren ved Ústavný súd Slovenskej republiky (Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol) er til hinder for, at en part, der deltager i den ene eller den anden af disse procedurer, kan udøve sine grundlæggende processuelle rettigheder, hvilket ikke blot kan udgøre en tilsidesættelse af det nævnte direktivs bestemmelser, men også af chartrets artikel 47 og 50 samt artikel 82 TEUF.
- 21 Endelig ønsker den forelæggende ret oplyst, om en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, hvorefter en medlemsstats forfatningsdomstols prøvelse af en lovbestemmelse om ophævelse af en amnesti er begrænset til den blotte prøvelse af bestemmelsens forenelighed med den nationale forfatning, uden at der herudover foretages en prøvelse af dens forenelighed med EU-retten, er forenelig med artikel 267 TEUF, med de grundlæggende rettigheder, som er sikret i bl.a. chartrets artikel 47 og 50, og med det princip om loyalt samarbejde, der følger af artikel 4, stk. 3, TEU. Endvidere kan den »nationale ordning« for ophævelse af en amnesti være i strid med proportionalitetsprincippet og effektivitetsprincippet, der begrænser medlemsstaternes procesautonomi i forbindelse med vedtagelsen af nationale retsregler.
- 22 På denne baggrund har Okresný súd Bratislava III (kredsdomstolen i Bratislava III) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
 - »1) Er princippet »*ne bis in idem*« til hinder for udstedelsen af en europæisk arrestordre som omhandlet i [rammeafgørelse 2002/584] og under hensyn til [chartrets] artikel 50 [...] i den situation, hvor en straffesag er endeligt afsluttet ved en retsafgørelse om frifindelse eller om afbrydelse af sagen, når disse afgørelser er truffet på grundlag af en amnesti, som lovgiver har ophævet, efter at disse afgørelser er blevet endelige, og den nationale retsorden foreskriver, at ophævelse af denne amnesti har den virkning, at offentlige myndigheders afgørelser

annulleres, for så vidt som de er truffet og begrundet med henvisning til amnesti eller benådning, og at de retlige hindringer for at gennemføre strafforfølgning, der følger af en således ophævet amnesti, fjernes, uden at dette sker ved en retsafgørelse eller en særlig retslig procedure?

- 2) Er en national lovbestemmelse, der uden videre og uden en afgørelse fra en national ret medfører [annullation] af den afgørelse, som en national ret har truffet om at afbryde straffesagen, og som i henhold til national ret har karakter af en endelig afgørelse, der medfører frifindelse, og på grundlag af hvilken straffesagen er blevet endeligt afbrudt som følge af amnesti, der er indrømmet i henhold til en national lov, i overensstemmelse med retten til en upartisk domstol, der er sikret ved [chartrets] artikel 47 [...], og retten til ikke at blive retsforfulgt eller straffet to gange for samme lovovertrædelse, der er sikret ved [chartrets] artikel 50 [...] samt artikel 82 [TEUF]?
- 3) Er en national lovbestemmelse, der begrænser [muligheden for Ústavný súd Slovenskej republiky (Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol)] for at foretage prøvelse af en resolution om ophævelse af amnesti eller individuelle benådninger, som Národná rada Slovenskej republiky (Den Slovakiske Republiks Nationalråd) har vedtaget i henhold til [den ændrede forfatnings] § 86, litra i), [...] til kun at omfatte en prøvelse af resolutionens forfatningsmæssighed, uden at der tages hensyn til de bindende retsakter, der er vedtaget af Den Europæiske Union, og navnlig [chartret, EUF-traktaten og EU-traktaten], i overensstemmelse med loyalitetsprincippet som omhandlet i artikel 4, stk. 3, [TEU], artikel 267 [TEUF og] artikel 82 [TEUF], retten til en upartisk domstol, der er sikret ved [chartrets] artikel 47 [...], og retten til ikke at blive retsforfulgt eller straffet to gange for samme lovovertrædelse, der er sikret ved [chartrets] artikel 50 [...]?»

Retsforhandlingerne for Domstolen

Anmodningen om en præjudiciel hasteprocedure

- 23 Under henvisning til artikel 17, stk. 1, i rammeafgørelse 2002/584, hvorefter »[e]n europæisk arrestordre behandles og fuldbyrdes som hastesag«, har den forelæggende ret anmodet om, at denne sag undergives den præjudicielle hasteprocedure, der er fastsat i artikel 107 i Domstolens procesreglement.
- 24 Den 3. juni 2020 har Domstolen efter forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten besluttet ikke at efterkomme denne anmodning, eftersom den nævnte ret ikke har fremlagt nogen oplysninger, der gør det muligt at vurdere de specifikke grunde til, at det skulle være uopsætteligt at træffe afgørelse i denne sag. Navnlig har den nævnte ret ikke redegjort for, at de tiltalte er frihedsberøvede, endside angivet grundene til, at Domstolens svar kunne have været afgørende for disse personers løsladelse.

Anmodningen om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del

- 25 Ved dokument indleveret til Domstolens Justitskontor den 22. juni 2021 har AB anmodet om, at det ved kendelse bestemmes, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes.

- 26 Til støtte for sin anmodning har AB gjort gældende, at generaladvokaten i punkt 53 og 54 i forslaget til afgørelse har anført, at anmodningen om præjudiciel afgørelse er behæftet med en række unøjagtigheder. I denne sammenhæng ønsker AB som en ny oplysning at præcisere, at Okresný súd Bratislava III (kredsdomstolen i Bratislava III) i sin afgørelse af 29. juni 2001 ikke begrundede afslutningen af den strafferetlige forfølgning under henvisning til en amnesti, men på grundlag af det nationale retsprincip *ne bis in idem*.
- 27 I overensstemmelse med sit procesreglements artikel 83 kan Domstolen til enhver tid, efter at have hørt generaladvokaten, ved kendelse bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal genåbnes, navnlig såfremt en part, efter at denne del af retsforhandlingerne er afsluttet, er fremkommet med nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse, eller såfremt sagen bør afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne eller de berørte, som er omfattet af artikel 23 i statuten for Den Europæiske Unions Domstol.
- 28 Dette er imidlertid ikke tilfældet i den foreliggende sag.
- 29 I sin anmodning har AB nemlig begrænset sig til at fremlægge sin egen fortolkning af de faktiske omstændigheder, der ligger til grund for sagen, og navnlig af afgørelsen af 29. juni 2001 fra Okresný súd Bratislava III (kredsdomstolen i Bratislava III).
- 30 Foruden at en sådan fortolkning ikke udgør en ny oplysning som omhandlet i procesreglementets artikel 83, fremgår det af fast retspraksis, at det inden for rammerne af den præjudicielle procedure i henhold til artikel 267 TEUF, som er baseret på en klar adskillelse mellem de nationale retters og Domstolens funktioner, alene er den nationale ret, der har kompetence til at fastlægge og vurdere hovedsagens faktiske omstændigheder. I denne forbindelse har Domstolen alene kompetence til at udtale sig om fortolkningen eller gyldigheden af EU-retten med hensyn til de faktiske og retlige omstændigheder, som de er beskrevet af den forelæggende ret, med henblik på at give denne de relevante elementer til at afgøre den tvist, som verserer for den (dom af 27.4.2017, *A-Rosa Flussschiff*, C-620/15, EU:C:2017:309, præmis 35, og af 14.11.2019, *Dilly's Wellnesshotel*, C-585/17, EU:C:2019:969, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis).
- 31 For så vidt som AB med sin anmodning om genåbning af retsforhandlingernes mundtlige del ønsker at besvare generaladvokatens forslag til afgørelse, skal det i øvrigt blot bemærkes, at indholdet af generaladvokatens forslag til afgørelse heller ikke som sådan kan udgøre en sådan ny oplysning, idet det ellers ville være muligt for parterne at besvare det nævnte forslag til afgørelse ved at påberåbe sig en sådan oplysning. Generaladvokatens forslag til afgørelse kan imidlertid ikke drøftes af parterne. Domstolen har således haft lejlighed til at fastslå, at generaladvokaten i overensstemmelse med artikel 252 TEUF har til opgave fuldstændig upartisk og uafhængigt offentligt at fremsætte begrundede forslag til afgørelse af de sager, som i overensstemmelse med statuten for Den Europæiske Unions Domstol kræver den pågældendes medvirken, med henblik på at bistå Domstolen i udførelsen af dens opgave, som er overholdelse af lov og ret ved fortolkningen og anvendelsen af traktaterne. I henhold til denne statuts artikel 20, stk. 4, og procesreglementets artikel 82, stk. 2, afslutter generaladvokatens forslag til afgørelse retsforhandlingernes mundtlige del. Da forslaget således fremsættes efter parternes forhandlinger, indleder det Domstolens rådslagnings- og afstemningsfase. Der er således ikke tale om en udtalelse rettet til dommere eller parter, som hidrører fra en myndighed uden for Domstolen, men om en selvstændig og begrundet udtalelse, som fremsættes offentligt af et medlem af selv samme institution (dom af 6.10.2021, *Sumal*, C-882/19, EU:C:2021:800, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).

- 32 I det foreliggende tilfælde har Domstolen efter at have hørt generaladvokaten konstateret, at de af AB fremførte forhold ikke indeholder nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, der er af afgørende betydning for den afgørelse, som den skal træffe i den foreliggende sag, og at denne sag ikke bør afgøres på grundlag af et argument, som ikke har været drøftet af parterne eller de berørte. Domstolen er desuden af den opfattelse, at den er tilstrækkeligt oplyst til at kunne træffe afgørelse, eftersom den efter afslutningen af retsforhandlingernes skriftlige og mundtlige del råder over alle de nødvendige oplysninger.
- 33 Det er herefter ufornuddent at genåbne retsforhandlingernes mundtlige del.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 34 Med sit første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om chartrets artikel 50 skal fortolkes således, at den er til hinder for udstedelsen af en europæisk arrestordre mod en person, som har været genstand for strafferetlig forfølgning, der oprindeligt blev afbrudt ved en endelig retsafgørelse vedtaget på grundlag af en amnesti, og som er blevet genoptaget som følge af vedtagelsen af en lov om ophævelse af denne amnesti og annulatio af den nævnte retsafgørelse.

Domstolens kompetence

- 35 Den slovakiske regering har bestridt Domstolens kompetence til at træffe afgørelse om det første præjudicielle spørgsmål med den begrundelse, at eftersom ingen bestemmelser i EU-retten finder anvendelse på hovedsagen, finder chartret heller ikke anvendelse herpå. I realiteten ønsker den forelæggende ret, at Domstolen undersøger den nationale slovakiske lovgivning på amnestiområdet, hvilket ikke henhører under dens kompetence. Endvidere finder EU-retten ikke anvendelse *ratione temporis*, da samtlige faktiske omstændigheder i hovedsagen indtrådte inden Den Slovakiske Republiks tiltrædelse af Unionen.
- 36 I denne henseende skal det bemærkes, at det første præjudicielle spørgsmål vedrører chartrets artikel 50.
- 37 For så vidt angår medlemsstaternes virke er chartrets anvendelsesområde defineret i chartrets artikel 51, stk. 1, hvorefter chartrets bestemmelser kun er rettet til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten.
- 38 Nævnte artikel 51, stk. 1, i chartret bekræfter i øvrigt Domstolens faste praksis om, at de grundlæggende rettigheder, der er sikret ved Unionens retsorden, kan anvendes i alle situationer, som reguleres af EU-retten, men ikke uden for sådanne situationer (dom af 14.1.2021, Okrazhna prokuratura – Haskovo og Apelativna prokuratura – Plovdiv, C-393/19, EU:C:2021:8, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).

- 39 Når en retlig situation ikke henhører under EU-rettens anvendelsesområde, har Domstolen således ikke kompetence til at træffe afgørelse herom, og de bestemmelser i chartret, der eventuelt er blevet påberåbt, kan ikke i sig selv danne grundlag for denne kompetence (dom af 14.1.2021, Okrazhna prokuratura – Haskovo og Apelativna prokuratura – Plovdiv, C-393/19, EU:C:2021:8, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).
- 40 I det foreliggende tilfælde er det korrekt, således som Europa-Kommissionen har anført, at hovedsagen vedrører lovovertrædelser, der ikke er harmoniseret i EU-retten, og at denne ret desuden ikke regulerer vedtagelse og ophævelse af en amnesti.
- 41 Det første spørgsmål vedrører imidlertid ikke fortolkningen af den nationale lovgivning vedrørende disse lovovertrædelser eller denne amnesti, men chartrets artikel 50 inden for rammerne af den procedure for udstedelse af en europæisk arrestordre, som den forelæggende ret påtænker at iværksætte.
- 42 En sådan procedure er omfattet af anvendelsesområdet *ratione materiae* og *ratione temporis* for rammeafgørelse 2002/584, således at chartret, eftersom denne afgørelse kan finde anvendelse på den procedure for udstedelse af en europæisk arrestordre, som den forelæggende ret påtænker at iværksætte, ligeledes kan finde anvendelse på denne procedure.
- 43 Domstolen har derfor kompetence til at besvare det første præjudicielle spørgsmål.

Formaliteten

- 44 Den slovakiske regering og Kommissionen har anført, at den forelæggende ret endnu ikke har udstedt nogen europæisk arrestordre, og at det ikke er sikkert, at den vil gøre det, eftersom det ikke er godtgjort, at den person, som arrestordren skal udstedes mod, befinder sig på en af medlemsstaternes område. Medlemsstaterne gennemfører imidlertid kun EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1, når den udstedende judicielle myndighed og den fuldbyrdende judicielle myndighed anvender de nationale bestemmelser, der er blevet vedtaget i henhold til rammeafgørelse 2002/584. Kun en faktisk udstedelse af en europæisk arrestordre kan således anses for at være en gennemførelse af EU-retten. En simpel hensigt om at udstede en europæisk arrestordre er derimod ikke tilstrækkelig til, at den pågældende straffesag kan anses for at være en gennemførelse af EU-retten med den konsekvens, at chartret finder anvendelse på samtlige spørgsmål vedrørende denne straffesags lovlighed. Det første præjudicielle spørgsmål er derfor irrelevant og hypotetisk, og det kan dermed ikke antages til realitetsbehandling.
- 45 Det skal i denne henseende bemærkes, at det inden for rammerne af det samarbejde, der i henhold til artikel 267 TEUF er indført mellem Domstolen og de nationale retter, udelukkende tilkommer den nationale ret, for hvilken en tvist er indbragt, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at den kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, den forelægger Domstolen. Når de forelagte spørgsmål vedrører fortolkningen af en EU-retlig regel, er Domstolen derfor principielt forpligtet til at træffe afgørelse (jf. i denne retning dom af 6.10.2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis).
- 46 Heraf følger, at der foreligger en formodning for, at spørgsmål om EU-retten er relevante. Domstolen kan kun afslå at træffe afgørelse vedrørende et præjudicielt spørgsmål fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af en EU-retlig regel savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk

karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en sagligt korrekt besvarelse af de forelagte spørgsmål (dom af 6.10.2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).

- 47 I det foreliggende tilfælde fremgår det klart af forelæggelsesafgørelsen, at Okresný súd Bratislava III (kredsdomstolen i Bratislava III) er af den opfattelse, at betingelserne for udstedelse af en europæisk arrestordre mod en af de tiltalte principielt er opfyldt, og at den nævnte domstol har til hensigt at udstede en sådan europæisk arrestordre, eftersom det er muligt, at denne person befinder sig i en anden medlemsstat eller kan rejse dertil. Det fremgår desuden af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at den forelæggende rets udstedelse af en europæisk arrestordre afhænger af Domstolens besvarelse af det første præjudicielle spørgsmål.
- 48 Under disse omstændigheder ville det åbenbart være i strid med formålet med nævnte artikel 267 TEUF at gøre gældende, at en national retsinstans, der nærer tvivl om, hvorvidt udstedelsen af en europæisk arrestordre er lovlig i lyset af de gældende EU-retlige bestemmelser, skal udstede en sådan ordre med henblik på derefter at kunne indgive en anmodning om præjudiciel afgørelse til Domstolen.
- 49 Efter fast retspraksis har den ved denne bestemmelse fastsatte præjudicielle mekanisme nemlig til formål at sikre, at Unionens retsorden under alle omstændigheder får den samme virkning i alle medlemsstaterne, og således at forebygge forskelle i fortolkningen af den EU-ret, som de nationale retter skal anvende, og den nævnte mekanisme skal sikre denne anvendelse ved at give den nationale dommer et middel til at eliminere de vanskeligheder, som kravet om, at der gives EU-retten fuld virkning inden for medlemsstaternes retssystemer, kunne rejse. De nationale retter kan eller skal således i videst muligt omfang forelægge sager for Domstolen, såfremt de finder, at en for dem verserende sag rejser spørgsmål, som kræver en fortolkning eller en bedømmelse af gyldigheden af EU-retten for afgørelsen af den pågældende sag (dom af 6.10.2021, Consorzio Italian Management og Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).
- 50 Dette er så meget desto mere gældende i det foreliggende tilfælde, eftersom ordningen med den europæiske arrestordre indeholder en beskyttelse på to niveauer af de processuelle rettigheder og de grundlæggende rettigheder, som den eftersøgte person har krav på, da den retslige beskyttelse, der er fastlagt på det første niveau med vedtagelsen af en national afgørelse, såsom en national arrestordre, suppleres af den beskyttelse, der skal sikres på det andet niveau med udstedelsen af den europæiske arrestordre (jf. i denne retning dom af 12.12.2019, Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg og Openbaar Ministerie (Anklagemyndighederne i Lyon og Tours), C-566/19 PPU og C-626/19 PPU, EU:C:2019:1077, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis).
- 51 Når der er tale om en foranstaltning, der ligesom udstedelsen af en europæisk arrestordre kan gøre indgreb i den berørte persons frihedsret, forudsætter denne beskyttelse således, at en afgørelse, der opfylder de krav, som en effektiv domstolsbeskyttelse indebærer, skal træffes i hvert fald på et af de to beskyttelsesniveauer (dom af 27.5.2019, OG og PI (Anklagemyndighederne i Lübeck og i Zwickau), C-508/18 og C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, præmis 68).

- 52 Ved at forelægge Domstolen en anmodning om præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkning med henblik på at sikre sig, at vedtagelsen af en europæisk arrestordre sker under iagttagelse af de af EU-retten følgende forpligtelser, ønsker den udstedende judicielle myndighed følgelig at overholde de forpligtelser, der følger af rammeafgørelse 2002/584, og dermed gennemføre EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1.
- 53 I modsætning til det af Kommissionen anførte har en sådan betragtning desuden ikke til følge, at EU-retten finder anvendelse på den straffesag, inden for rammerne af hvilken denne europæiske arrestordre kan blive udstedt, for så vidt som denne straffesag ikke hænger sammen med proceduren for udstedelse af en sådan ordre, hvilken kun er omfattet af rammeafgørelse 2002/584 og dermed EU-retten.
- 54 Det følger heraf, at det første præjudicielle spørgsmål kan antages til realitetsbehandling.

Realiteten

- 55 Med henblik på besvarelsen af det første spørgsmål skal det – således som det fremgår af selve ordlyden af chartrets artikel 50, der knæsetter princippet *ne bis in idem* i EU-retten – bemærkes, at »[i]ngen skal i en straffesag på ny kunne stilles for en domstol eller dømmes for en lovovertrædelse, for hvilken den pågældende allerede er blevet endeligt frikendt eller domfældt i en af Unionens medlemsstater i overensstemmelse med lovgivningen«.
- 56 For at afgøre, om en retsafgørelse udgør en endelig dom vedrørende en person, skal det bl.a. sikres, at denne afgørelse er blevet vedtaget efter en prøvelse af sagens realitet (jf. analogt for så vidt angår artikel 54 i den konvention om gennemførelse af Schengenafspraken af 14.6.1985 mellem regeringerne for staterne i Den Økonomiske Union Benelux, Forbundsrepublikken Tyskland og Den Franske Republik om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser, der blev undertegnet i Schengen den 19.6.1990 (EFT 2000, L 239, s. 19), dom af 10.3.2005, *Miraglia*, C-469/03, EU:C:2005:156, præmis 30, af 5.6.2014, M, C-398/12, EU:C:2014:1057, præmis 28, og af 29.6.2016, *Kossowski*, C-486/14, EU:C:2016:483, præmis 42).
- 57 Denne fortolkning bekræftes for det første af ordlyden af chartrets artikel 50, eftersom det som anført af generaladvokaten i punkt 51 i forslaget til afgørelse forholder sig således, at begreberne »domfældelse« og »frikendelse«, hvortil denne bestemmelse henviser, nødvendigvis indebærer, at den pågældende persons strafferetlige ansvar er blevet undersøgt, og at der er blevet vedtaget en afgørelse i denne henseende.
- 58 For det andet er den nævnte fortolkning i overensstemmelse med det legitime formål om at undgå straffrihed for personer, der har begået en lovovertrædelse, hvilket formål skriver sig ind i sammenhængen med det i artikel 3, stk. 2, TEU fastsatte område med frihed, sikkerhed og retfærdighed uden indre grænser, hvor der er fri bevægelighed for personer (jf. i denne retning dom af 6.9.2016, *Petruhhin*, C-182/15, EU:C:2016:630, præmis 36 og 37, af 2.4.2020, *Ruska Federacija*, C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, præmis 60, og af 12.5.2021, *Bundesrepublik Deutschland (Efterlysningsblad (rødt hjørne) fra INTERPOL)*, C-505/19, EU:C:2021:376, præmis 86).
- 59 I det foreliggende tilfælde følger det ganske vist af forelæggelsesafgørelsen, at afgørelsen af 29. juni 2001, hvorved *Okresný súd Bratislava III* (kredsdomstolen i Bratislava III) afsluttede den iværksatte retsforfølgning af de tiltalte, i henhold til national ret har de samme retsvirkninger som en frifindelsesafgørelse.

- 60 Uanset arten og retsvirkningerne af denne afgørelse i slovakisk ret synes det imidlertid at fremgå af de for Domstolen fremlagte sagsakter, at den nævnte afgørelse, der navnlig blev vedtaget på grundlag af amnestien af 1998, alene havde til retsvirkning at afbryde den nævnte strafferetlige forfølgning, inden Okresný súd Bratislava III (kredsdomstolen i Bratislava III) eller en anden slovakisk retsinstans havde kunnet udtale sig om de tiltaltes strafferetlige ansvar, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.
- 61 Henset til det ovenstående skal det første spørgsmål besvares med, at chartrets artikel 50 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for udstedelsen af en europæisk arrestordre mod en person, som har været genstand for strafferetlig forfølgning, der oprindeligt blev afbrudt ved en endelig retsafgørelse vedtaget på grundlag af en amnesti, og som er blevet genoptaget som følge af vedtagelsen af en lov om ophævelse af denne amnesti og om annullation af den nævnte retsafgørelse, når sidstnævnte er blevet vedtaget inden nogen prøvelse af den pågældende persons strafferetlige ansvar.

Det andet spørgsmål

- 62 Det fremgår af Domstolens faste praksis, at det som led i den samarbejdsprocedure mellem de nationale retter og Domstolen, som er indført ved artikel 267 TEUF, tilkommer denne at give den nationale ret et hensigtsmæssigt svar, som sætter den i stand til at afgøre den tvist, der verserer for den. Ud fra denne synsvinkel påhviler det Domstolen i givet fald at omformulere de spørgsmål, der forelægges den (dom af 26.10.2021, PL Holdings, C-109/20, EU:C:2021:875, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).
- 63 Henset til begrundelsen for anmodningen om præjudiciel afgørelse, således som denne er sammenfattet i denne doms præmis 20, skal det andet præjudicielle spørgsmål derfor forstås således, at det hermed tilsigtes at afgøre, om direktiv 2012/13 skal fortolkes således, at det finder anvendelse på en lovgivningsprocedure vedrørende ophævelse af amnesti og på en retslig procedure til prøvelse af denne ophævelses forenelighed med den nationale forfatning, og i bekræftende fald, om dette direktiv, sammenholdt med bl.a. chartrets artikel 47 og 50, er til hinder for sådanne procedurer.
- 64 Selv om dette spørgsmål omformuleres således, kan det ifølge den slovakiske regering og Kommissionen ikke antages til realitetsbehandling. Da direktiv 2012/13 kun vedrører straffesager, finder det nemlig i overensstemmelse med gældende slovakisk ret ikke anvendelse på de sager, der indledes af Den Slovakiske Republiks Nationalråd eller af Ústavný súd Slovenskej republiky (Den Slovakiske Republiks forfatningsdomstol). Navnlig forholder det sig således, at proceduren ved sidstnævnte retsinstans ikke vedrører bestemte fysiske eller juridiske personers rettigheder og forpligtelser og ikke har til formål at undersøge deres strafferetlige ansvar. Det eneste formål med denne procedure er at vurdere, hvorvidt en resolution, som Den Slovakiske Republiks Nationalråd har vedtaget i henhold til den ændrede forfatnings § 86, litra i), er forenelig med forfatningen.
- 65 Det skal i denne henseende blot bemærkes, at de indsigelser, som er rejst med hensyn til det andet præjudicielle spørgsmåls antagelse til realitetsbehandling, i det væsentlige vedrører selve rækkevidden af EU-retten, og navnlig anvendelsesområdet for direktiv 2012/13, og dermed fortolkningen af dette direktiv. Sådanne argumenter, der derfor vedrører realiteten med hensyn til det forelagte spørgsmål, kan således på grund af selve deres karakter ikke medføre, at spørgsmålet skal afvises fra realitetsbehandling (jf. analogt dom af 20.4.2021, Repubblica, C-896/19, EU:C:2021:311, præmis 33 og den deri nævnte retspraksis).

- 66 Det andet præjudicielle spørgsmål, som omformuleret i denne doms præmis 63, kan derfor antages til realitetsbehandling.
- 67 Med henblik på at besvare dette spørgsmål skal det bemærkes, at direktiv 2012/13 i overensstemmelse med artikel 1 heri fastsætter regler om dels retten til information for mistænkte og tiltalte personer vedrørende deres rettigheder i straffesager og tiltalen mod dem, dels retten til information for personer i sager vedrørende fuldbyrkelse af en europæisk arrestordre vedrørende deres rettigheder.
- 68 I overensstemmelse med artikel 2, stk. 1, finder dette direktiv desuden anvendelse fra det tidspunkt, hvor en person af de kompetente myndigheder i en medlemsstat bliver gjort opmærksom på, at vedkommende er mistænkt eller tiltalt for at have begået en strafbar handling, indtil sagen afsluttes, dvs. indtil spørgsmålet om, hvorvidt den mistænkte eller tiltalte har begået den strafbare handling, er afgjort endeligt, herunder efter omstændighederne indtil der er idømt straf, og en eventuel appelsag er afgjort.
- 69 Det følger af disse bestemmelser, at det nævnte direktiv finder anvendelse på procedurer vedrørende europæiske arrestordre og på straffesager, forudsat at det med de sidstnævnte tilsigtes at afgøre, om den mistænkte eller tiltalte har begået en strafbar handling.
- 70 Det følger heraf, at en procedure, der ikke har til formål at fastlægge en persons strafferetlige ansvar, ikke kan være omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2012/13.
- 71 Navnlig kan dette direktiv derfor hverken finde anvendelse på en lovgivningsprocedure vedrørende ophævelse af amnesti eller på en retslig procedure til prøvelse af denne ophævelses forenelighed med den nationale forfatning. Uanset deres retsvirkninger på en persons processuelle situation har sådanne procedurer nemlig ikke til formål at fastlægge denne persons eventuelle strafferetlige ansvar.
- 72 Henset til ovenstående betragtninger skal det andet præjudicielle spørgsmål besvares med, at direktiv 2012/13 skal fortolkes således, at det hverken finder anvendelse på en lovgivningsprocedure vedrørende ophævelse af en amnesti eller på en retslig procedure til prøvelse af denne ophævelses forenelighed med den nationale forfatning.

Det tredje spørgsmål

- 73 Med sit tredje præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4, stk. 3, TEU, artikel 82 TEUF og 267 TEUF samt chartrets artikel 47 og 50 skal fortolkes således, at disse bestemmelser er til hinder for en medlemsstats lovgivning, hvorefter denne medlemsstats forfatningsdomstols efterprøvelse af en lovbestemmelse om ophævelse af en amnesti er begrænset til den blotte bedømmelse af denne bestemmelses forenelighed med forfatningen, uden at det herved desuden kan efterprøves, om den er forenelig med EU-retten.
- 74 I denne henseende skal det indledningsvis bemærkes, således som den slovakiske regering med rette har gjort gældende, og således som generaladvokaten har anført i punkt 72 i forslaget til afgørelse, at en national lovgivning, der fastsætter en lovgivningsprocedure vedrørende ophævelse af en amnesti og en retslig procedure til prøvelse af denne ophævelses forenelighed med forfatningen, ikke gennemfører EU-retten, for så vidt som sådanne procedurer ikke er omfattet af sidstnævnte rets anvendelsesområde.

- 75 Da EU-retten derfor ikke finder anvendelse på en sådan national lovgivning, har Domstolen, henset til de i denne doms præmis 37-39 anførte betragtninger, ikke kompetence til at besvare det tredje præjudicielle spørgsmål.

Sagsomkostninger

- 76 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 50 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for udstedelsen af en europæisk arrestordre mod en person, som har været genstand for strafferetlig forfølgning, der oprindeligt blev afbrudt ved en endelig retsafgørelse vedtaget på grundlag af en amnesti, og som er blevet genoptaget som følge af vedtagelsen af en lov om ophævelse af denne amnesti og om annullation af den nævnte retsafgørelse, når sidstnævnte er blevet vedtaget inden nogen prøvelse af den pågældende persons strafferetlige ansvar.**
- 2) **Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager skal fortolkes således, at det hverken finder anvendelse på en lovgivningsprocedure vedrørende ophævelse af en amnesti eller på en retslig procedure til prøvelse af denne ophævelses forenelighed med den nationale forfatning.**

Underskrifter